

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul I.

1. Informații generale despre curs

Titlul disciplinei: *Relații internaționale în secolele XVIII-XIX.*

Codul: HIR 2114

Numărul de credite: 5

Locul de desfășurare: Sala *Amfiteatrul Facultății de Chimie*

Programare în orar a activităților: Conform orarului

2. Informații despre titularul de curs

Nume, titlul științific: Prof. univ. dr. Nicolae Bocșan

Informații de contact: nbocsan@staff.ubbcluj.ro

3. Descrierea disciplinei:

Cursul oferă o introducere în istoria relațiilor internaționale în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea. Tematica prelegerilor aferente acestui curs sunt menite să asigure cursanților în primul rând o familiarizare cu problematica și evoluția relațiilor internaționale, îndeosebi în Balcani, de-a lungul secolelor XVIII, XIX și începutul secolului XX. În urma audierii și parcurgerii activităților didactice specifice acestui curs, studenții vor dobândi următoarele deprinderi și abilități: dezvoltarea capacităților de analiză, argumentare și interpretare a fenomenelor istorice și a mecanismelor diplomatice care funcționează în angrenajul relațiilor internaționale; controlul asupra instrumentelor teoretice, bibliografice necesare înțelegerii și interpretării relațiilor internaționale evoluției lor specifice într-o perioadă dată; capacitatea de a confrunța și corobora puncte de vedere, opinii istoriografice diferite într-un discurs liniar și de a oferi explicații altor teme și subiecte mai puțin investigate până acum sau ocluate din cercetările de specialitate; implicarea lor în proiecte și teme de cercetare care să vizeze recuperarea în manieră obiectiv istorică a unor subiecte și teme de cercetare inedite sau insuficient recuperate până în prezent.

4. Bibliografie obligatorie:

1. **Nicolae Bocșan**, *Țările Române și Balcanii în secolul al XIX-lea și începutul secolului XX*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002.
2. **Charles și Barbara Jelavich**, *Formarea statelor balcanice 1804-1920*, Cluj-Napoca, 1999.
3. **Barbara Jelavich**, *Istoria Balcanilor. Secolele al XVIII-lea și al XIX-lea*, Vol. I, II, Institutul european, Iași, 2000.
4. **Dimitrije Djordjević**, *Révolutions nationales des peuples balkaniques 1804-1914*, Beograd, 1965.
5. **Pierre Renouvin**, *Histoire des relations internationales*, Tome Vème - VIème, Paris, 1955 și edițiile următoare.
6. **Leonid Boicu**, *Diplomația europeană și triumful cauzei române*, Iași, 1979.

5. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

Materiale cartografice (hărți, CD, atlase) reclamate de specificul fiecărei prelegeri, respectiv programe informatice necesare construirii, analizării și evaluării problematicilor abordate pe parcursul prelegerilor.

6. Planificarea/Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Tematica de curs:

Prelegerea I: *Criza Imperiului Otoman la începutul secolului al XIX-lea (1h)*

Chestiunea Orientală în secolul al XVIII-lea (2h)

1. **Andrei Oțetea**, *Contribution à la Question d'Orient*, București, 1930, pp. 17-37.
2. **Charles și Barbara Jelavich**, *Formarea statelor balcanice 1804-1920*, Cluj-Napoca, 1999, pp. 21-45.

Prelegerea II. *Revoluția sârbă (1h)*

Revoluții română și greacă (2h)

1. **Dimitrije Djordjević**, *Révolutions nationales des peuples balkaniques 1804-1914*, Beograd, 1965.
2. **Charles și Barbara Jelavich**, *Formarea statelor balcanice 1804-1920*, Cluj-Napoca, 1999, pp. 46-58.

Prelegerea III. *Statele balcanice în secolul al XIX-lea (3h)*

- Serbia (1h)
- Grecia (1h)
- Turcia (1h)

1. **Charles și Barbara Jelavich**, *Formarea statelor balcanice 1804-1920*, Cluj-Napoca, 1999, pp. 76-92; 93-110; 128-143.
2. **Dimitrije Djordjević**, *Révolutions nationales des peuples balkaniques 1804-1914*, Beograd, 1965.

Prelegerea IV. *Teritoriile bugare (1h)*

- Muntenegru. Principatele Române (2h)

1. **Charles și Barbara Jelavich**, *Formarea statelor balcanice 1804-1920*, Cluj-Napoca, 1999, pp. 111-127; 159-173.
2. **Dimitrije Djordjević**, *Révolutions nationales des peuples balkaniques 1804-1914*, Beograd, 1965.

Prelegerile V-VI. *Chestiunea orientală în secolul al XIX-lea (6h)*

1. **Nicolae Ciachir**, *Istoria popoarelor din Sud-Estul Europei în epoca modernă*, București, 1987, pp. 84-90; 115-134; 135-345 (Capitolele 5, 6 și 7).
2. **Dimitrije Djordjević**, *Révolutions nationales des peuples balkaniques 1804-1914*, Beograd, 1965.
3. **Daniela Bușă**, *Modificări politico-teritoriale în Sud-Estul Europei între Congresul de la Berlin și primul război mondial (1878-1914)*, Paideia, 2003, pp. 19-44; 85-114; 155-189.
4. **Georges Castellan**, *Histoire de Balkans (XIV-XXe siècle)*, Paris, 1991.

Prelegerea VII. *Statele balcanice 1878-1914 (3h)*

- Bulgaria (2h)
- Grecia (1h)

1. **Georges Castellan**, *Histoire de Balkans (XIV-XXe siècle)*, Paris, 1991.
2. **Charles și Barbara Jelavich**, *Formarea statelor balcanice 1804-1920*, Cluj-Napoca, 1999, pp. 193-205; 206-248.

Prelegerea VIII. Statele balcanice 1878-1914 (3h)

- Serbia (1h)
- Imperiul Otoman (1h)
- România (1h)

3. 1. **Georges Castellan**, *Histoire de Balkans (XIV-XXe siècle)*, Paris, 1991.
4. **Charles și Barbara Jelavich**, *Formarea statelor balcanice 1804-1920*, Cluj-Napoca, 1999, pp. 206-248.

Prelegerea IX. Diplomația bismarkiană 1871-1890 (3h)

1. **Pierre Renouvin**, *Histoire des relations internationales*, Tome Vème - VIème, Paris, 1955 și edițiile următoare (vol.VI, partea II, pp.10-35; 98-115).
2. **Gh. Bercan**, *Diplomația europeană în epoca modernă*, București, 1984, pp. 399-457.

Prelegerile X-XI. Raporturile balcanice între federalizare și criză (1878-1914). Sistemul european și Chestiunea orientală (6h).

1. **Charles și Barbara Jelavich**, *Formarea statelor balcanice 1804-1920*, Cluj-Napoca, 1999, pp.174-192 (cap. X, *Criza deceniului al optulea*).
2. **Nicolae Ciachir**, *Istoria popoarelor din Sud-Estul Europei în epoca modernă*, București, 1987, pp. 256-302.

Prelegerile XII-XIII. Raporturile balcanice între crize și solidaritate (6h)

1. **Charles și Barbara Jelavich**, *Formarea statelor balcanice 1804-1920*, Cluj-Napoca, 1999, pp. 174-192.
2. **Nicolae Ciachir**, *Istoria popoarelor din Sud-Estul Europei în epoca modernă*, București, 1987, pp. 303-345.

Prelegerea XIV. România și statele balcanice (1878-1914) (3h)

Concluzii.

1. **Gh. Cazan, S. Rădulescu Zonner**, *România și Tripla Alianță*, București, 1978, cap. I, pp. 13-32.
2. **Nicolae Ciachir**, *România în Sud-Estul Europei 1848-1886*, București, 1968, pp. 187-220.
3. **Vasile Vesa**, *România și Franța la începutul secolului al XX-lea. 1900-1916*, Cluj-Napoca, 1975, (cap. *Franța și noua orientare politică a României*), pp.27-74.
4. *România în relațiile internaționale 1699-1939*, Iași, 1980, pp. 302-374.

7. Modul de evaluare:

Activitatea didactică se încheie printr-un examen final compus din următoarele:

- proba scrisă (3 ore) constă din tratarea unuia sau a mai multor subiecte din tematica abordată la curs și în bibliografia obligatorie (analiza și interpretarea temei propuse, raportarea la cele mai noi teorii și concluzii și bibliografie în domeniu). Ponderele acestei probe este de 75% din nota finală.

O treime din nota finală se acordă pentru redactarea, pe parcursul semestrului, a unui eseu asupra unei teme stabilite și comunicate la începutul semestrului.

8. Detalii organizatorice:

Prezența la curs nu este obligatorie, nu este contabilizată însă este recomandată.

Participare la proba scrisă este condiționată de redactarea și predarea, în ultima săptămână de curs a eseului fixat la începutul semestrului.

În caz de nepromovare atât a probei scrise cât și a eseului cerut, ambele probe (proba scrisă și eseul) trebuie repetate.

9. Bibliografie opțională:

1. Ambrosi, Christian, *L'apogée de l'Europe. 1871-1918*, Paris, 1996;
2. Berindei, Dan, *Români și Europa în perioada premodernă și modernă*, București, 1997;
3. Boicu, Leonid, *Diplomația europeană și triumful cauzei române*, București, 1978;
4. Brătianu, Gh., *La politique exterieure du roi Charles I de Roumanie*, București, 1940;
5. Bușă, D., *Modificări politico-teritoriale în sud-estul Europei între Congresul de la Berlin și primul război mondial*, București, 2003;
6. Castelan, Georges, *Histoire des Balkans XIVe-XXe siècle*, Paris, 1991;
7. Căzan, N. Gh., *România și Tripla Alianță, 1878-1914*, București, 1979;
8. Căzan, Gh., Rădulescu, Zoner Șerban, *România și Tripla Alianță (1878-1914)*, București, 1979;
9. Cârțână, Iulian, Seftuic, Ilie, *Dunărea în istoria poporului român*, București, 1972;
10. Ciachir, N., *Marile puteri în România 1856-1947*, București, 1996;
11. *Idem*, *Istoria popoarelor din Sud-Estul Europei în perioada modernă*, București, 1998;
12. *Idem*, *România în Sud-Estul Europei*, București, 1968;
13. Cristescu, Sorin, *Carol I și politica României (1878-1912)*, București, 2007;
14. Damean, Sorin Liviu, *România și Congresul de pace de la Berlin*, București, 2005;
15. Diaconescu, E., *România și Marile Puteri după Congresul de la Berlin până în 1914*, București, 1937;
16. Djuvara, T. G., *Cent projets de partage de la Turquie (1281-1913)*, Paris, 1914;
17. Duroselle, J. B., *L'Europe de 1815 à nous jours*, Paris, 1964;
18. Gogeanu, Paul, *Dunărea în relațiile internaționale*, București, 1970;
19. Gorun, Hadrian, *Relațiile româno-franceze în anii neutralității României (1914-1916)*, Craiova, 2006;
20. *Histoire de l'Europe, vol. 3., L'Europe du XIXe et du XXe siècle (1871-1914)*, Paris, 1989;
21. Iancu, Carol, *Evreii din România (1866-1919) de la excludere la emancipare*, București, 2006;
22. Ionașcu, Ion, Bărbulescu, Petre, *Relațiile internaționale ale României în documente. 1386-1900*, București, 1971;
23. Iorga, N., *Politica externă a regelui Carol I*, București, 1991;
24. *Idem*, *Istoria statelor balcanice în epoca modernă*, București, 1913;
25. Jelavich, B., *The Habsburg Empire in European affairs, 1814-1918*, București, 1969;
26. *Idem*, *Istoria Balcanilor*, București, 2000;
27. Jelavich, C., Jelavich, B., *Formarea statelor naționale balcanice*, Cluj-Napoca, 1999;
28. Jelavich, C., Jelavich, B., Crețiu, I., Mureșanu, C., *Formarea statelor naționale balcanice: 1804-1920*, București, 1999;

29. Mamina, Ion, Neacșu, Gh., Potra, George, *Organizarea instituțională a Ministerului Afacerilor Externe. Acte și documente. 1859-1919*, vol. I, București, 2004;
30. Mantran, Robert (coord.), *Histoire de l'Empire Ottoman*, Lille, 1989;
31. Milza, Pierre, *Les relations internationales de 1871 à 1914*, Paris, 1964;
32. Pavlowitch, S.K., *Istoria balcanilor: 1804-1945*, București, 2002;
33. Rădulescu, Zoner Șerban, *Dunărea, Marea Neagră și Puterile Centrale 1878-1898*, Cluj-Napoca, 1982;
34. Renouvin, Pierre, *Histoire des relations internationales*, vol V-VI, Paris, 1955;
35. *Reprezentanțele diplomatice ale României, vol I-II*, București, 1967;
36. *România în relațiile internaționale (1699-1939)*, Iași, 1980;
37. Stanciu, Ș., *România și Comisia Europeană a Dunării : diplomatie, suveranitate, cooperare internațională*, București, 2002 ;
38. Weibel, Ernest, *Histoire et géopolitique des Balkans de 1800 a nous jours*, Paris, 2002;
39. Zorgbibe, Charles, *Histoire des relations internationales. 1871-1914*, tom I., Paris, 1994;